

**Consultatio Canonica De Coadjutoriâ perpetuâ. Sive
Methodus Rite Procedendi in Coadjutoriis**

Arnoldus <a Sancto Leonardo>

Moguntiae, 1695

Caput IV. De causis ob quas dari solet Coadjutor; & de qualitatibus in
eodem requisitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63366](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63366)

Capit IV.

De causis ob quas dari solet Co-
adjutor ; & de qualitatibus in eodem
requisitis.

S U M M A R I U M.

1. *Episcopis & Prælatiſ morasteriorum , non autem Canonicis , aut simplicibus beneficiatis , nec Papæ , dari possunt Coadjutores.*
2. *Præcipua causa dandi Coadjutores est infirmitas Coadjuvandi , gravis & diuturna , aut incurabilis.*
3. 4. 5. *Dantur etiam ob Senectutem , dementiam , aut imperitiam.*
6. *Parochis etiam dari possunt Coadjutores perpetui.*
7. 8. *Episcopo de dilapidatione suspecto , dari potest Coadjutor , uti & pastori ob auctam populi numerositatem.*
9. *Et ob aliud quodvis impedimentum perpetuum , vi cuius ad exequendum munus suum redditur inutilis.*
10. *Causa finalis Coadjutoria perpetua à Concil.*

*cil. Trid. permiffa, est urgens neceffitas
aut evidens utilitas Ecclefia.*

11. *Hac neceffitas aut utilitas non tantum
fumitur ex infirmitate: fenio, aut alio
impedimento coadjuti; verum etiam ex
quocumque facto praterito vel futuro in
damnum vel favorem Ecclefia resultante,
& S. Pontificem movente ad dandum Co-
adjutorem.*

12. *De fubftantia Coadjutoria est, quod Co-
adjutus ob iustum aliquod impedimentum
non poffit munus fibi incumbens adimple-
re; idque iurisdictionale fit, vel cura-
tum; ratione cuius deputatio Coadjutoris
utilis vel neceffaria fit Ecclefia.*

13. *Quodque Coadjutor fit habilis & idoneus
ad fupplendum defectum coadjuti, habeat-
que qualitates in ipfo coadiuto de natura
beneficii requifitas.*

14. *Requiritur etiam confenfus coadjuti,
uti & Ordinarii collatoris, ac patroni lai-
ci, in beneficiis collativis, ficuti in electi-
vis, confenfus capituli; ac denique sum-
maria caufe cognitio coram Summo Ponti-
fice.*

Ex

EX dictis *cap. 2 num. 9. & 10.* constat quod secundum Jus commune & Concil. Trid. dari possint Coadjutores Episcopis & Prælati Monasteriorum ; non autem canonicis & simplicibus beneficiatis.

Quamvis autem & Romani Pontifices præ senio & infirmitate sæpe reddantur inidonei ad munus suum obeundum ; ideoque defectus eorum suppleri debeant per Camerarium & alios Officiales salva executione ordinis aut ministerii Pontificalis , Coadjutores tamen sibi assumere non possunt ; prout nec illis dari , deficiente authoritate , vel jurisdictione superiore. Imò nec expedit , prout in primitiva Ecclesia resolutum fuit , cum Clemens primus denominatus per S. Petrum in successorem , ne ipsius exemplum induceret consuetudinem Ecclesiæ perniciosam , renunciavit , remisitque ad electionem , iudiciumve Ecclesiæ , ut refert Bellarmin. *de Roman. Pontif. Lib. 2. cap. 5. Turrian. lib. 7. constitut. Apost. cap. 37.*

II. Præcipua causa dandi Coadjutores Episcopis & Prælati , est gravis & diuturna , aut incurabilis horum infirmitas , ad-

D

mini-

ministrationem officii impediens, *c. Scriptum 7. q. 1. c. un. de cler. agrot. in 6.* veluti
 si rector Ecclesiæ usque adeo sit lepra in-
 fectus ut altari servire non possit, *c. de re-
 ctores 3. x. de cler. agrot.* talis enim non
 est ab officio totaliter removendus, sed ipsi
 dumtaxat de Coadjutore providendum,
 per *d. cap. de rectoribus, & cap. ex parte tua
 s. x. d. t.* Nec obstat *cap. tuanos. 4. dicto tit.*
 dum dicit, Sacerdotem removendum
 esse ab Administrationis officio; quia de-
 bet removeri quoad exercitium, sed jus
 prælaturæ remanebit penes illum; sic e-
 nim providetur infirmo & populo. ut in
*cap. fin. d. t. Nicol. Garz. de benef. p. 4. cap.
 s. n. 5. & 6.* Dixi gravis & diuturna, aut
 incurabilis infirmitas, ut lepra, paralytis,
 apoplexia &c. quia ob levem morbum
 Coadjutor dari non debet, ille enim non
 impedit hominem, quin possit actiones
 suas exercere, *cap. un. de cler. agrot. in 6.*
Barbosa ad hoc. cap. n. 8. Adeoque febris
 quartana, vel alia debilitas levis non suf-
 ficat, nec podagra est ejus gravitatis ut
 posset ad hunc effectum, pro legitima
 causa reputari; nec dolor capitis, nisi fo-
 ret magnus, acerbus, intolerabilis, ac de-
 ni-

inique talis qui impediret administrationem officii.

III. Secunda causa, est senectus, quæ morbo æquiparari solet, juxta illud. *Senectus ipsa morbus est.* & constat ex *cap. un. §. fin. si autem Episcopus, de cler. egrot. in 6.* Ubi disjunctivè ponitur: Episcopus senio, aut incurabili morbo gravatus. Ut autem coadjutoria concedatur propter ingravescentem ætatem coadjuti, requiritur ætas sexaginta annorum juxta *Barbos in cap. un. de cler. egrot. in 6. num. 7.* & *Gonzal. ad Reg. §. cancell. gloss. §. 9. n. 84. & seqq.* *Tusch. verò lit. c. Concl. 402.* requirit 70. annos: sed rectius hoc in casu videtur senium, annorum numero non definiendum, sed corporis viribus, ita ut virium robore destitutum esse oporteat, qui verè senex aut decrepitus dicitur; & hoc relinquendum Judicis arbitrio, secundum subjectam materiam. Vide *Gail. lib. 1. observ. 92. num. 7.* & *Carolus Felicem de Matta, num. 141.* ubi requirit. 55. annos. estque hic observandum, quod juxta constitutionem pontificiam, non omnibus promiscue decrepitis concedendus sit Coadjutor, sed iis tantum, qui senio sunt gravati, & adeo

Dii

im-

impediti, ut officium suum exercere nequeant.

IV. Tertia causa est dementia. Dicto *cap. un. de cler. egrot. in 6.* ubi: si verò Episcopus demens fuerit. Voluntque dici eum mente captum, qui interrogatus ad rē non respondet, & mentis suæ sensū nescit explicare, aut memoriā non habet ordinatam Barbos *ad d. c. un. num. 4.* verum quis dicendus demens, ex actibus & signis, ex factis & verbis potissimum dignosci debet.

V. Quartò etiam ob imperitiam dari possunt Coadjutores ex Barbosa *de jure Eccles. lib. 3. cap. 10. num. 12.* ita enim habet decretum Conc. Trid. *sess. 21. cap. 6.*, quia illitterati & imperiti parochialium Ecclesiarum rectores, sacris minùs apti sunt officiis, Episcopi etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, eisdem illiteratis, si alias honestæ vitæ sint, Coadjutores aut Vicarios pro tempore deputare; partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter providere possint, quacumque appellatione, vel exemptione remota. quin imo illiteratus ad ordinem clericatûs non debet promoveri;

veri; quia litteris carens, sacris non potest esse aptus officii *cap. illiteratos. dist. 36.* non minus etiam simplici Episcopo, & ad regimen haud idoneo dandus Coadjutor *c. qui frater. 7. q. 1.*

VI. Ubi quoad parochos observa ex Remouchamps *cap. 6. num. 24.* quod nisi Concil. Trid. *sess. 25. cap. 7.* taxativè, seu determinate excepisset Ecclesias Cathedralis & monasteria; salvâ Ecclesiæ censurâ, viderentur beneficia Jurisdictionalia, aut curata, nempe dignitates cum Jurisdictione, & Rectoriæ pastorales contineri sub exceptione Conciliari, tamquam sub ratione finali, quia sæpe concurrunt causæ legitimæ, quibus plurimum interesse potest Ecclesiæ & subditorum, ut Coadjutores dentur similibus Prælati & Rectoribus, servatis tamen solemnitatibus ejusdem Concilii.

Sicuti enim Episcopatibus & Monasteriis dari permittit concilium Coadjutorias perpetuas in compensam laborum; sacri autem canones antiqui, imò idem concilium *sess. 21. cap. 6. de reform. supra cit.* jubent infirmis prælati, & illiteratis Rectoribus parochialium dari Coadjutores,

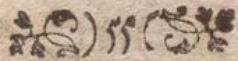
D i i i

qui

qui vices illorum suppleant; quis etiam hisce denegabit clausulam futuræ successionis per modum accessionis, & in compensam? vel saltem facilius pro causæ qualitate & æquitate, ac bono Ecclesiæ, subditorumque salute poterit Summus Pontifex ex plenitudine potestatis supplere, seu derogare *dict. cap. 7. sess. 25.* uti posse supra diximus. *cap. 2. num. 11. & 12.*

VII. Quinto adjungi potest Episcopo de dilapidatione suspecto Coadjutor, ut patet ex *cap. Venerabili. 37. x. de offic. & potest. Iud. delegati.* Sed talis Coadjutoria maxime concernit administrationem temporalem, vide *Barbos lib. 3. juris Eccl. univers. cap. 10. num. 24.*

VIII. Qui etiam post alios citatos *ibidem num. 16.* docet propter auctam populi numerositatem providendum esse Rectori Ecclesiæ parochialis de Coadjutore; non enim datur justa causa dividendi parochiam, sed adhibendi ministros Coadjutores quando solus Rector eodem tempore pluribus infirmis providere non potest, ut decidit Rota in Aquilana nullitatis electionis 10. May 1613. apud Farinac. *decis. 484. num. 5. part. 1. recent.*

IX. Tandem etiam alias inhabili, ut non possit muneri suo præesse, datur Coadjutor, dum alio quovis perpetuo impedimento detentus, ad sui executionem officii redditur inutilis. *cap. un. de cler. a-grot. in 6.* ut si mutilatio, vel omnimoda cæcitas alicui obveniat, sic enim multa tenent facta, quæ à principio fieri prohibentur, ut tales non fuissent ordinandi, sed jam tolerandi.

X. Causæ hactenus allatæ sunt quodammodo materiales, ob quas dari possunt Coadjutores, eæque potissimum concernunt Coadjutorias temporales & revocabiles, expresso jure permissas ac constitutas: si autem inquiratur causa finalis Coadjutoriaæ perpetuæ & irrevocabilis à Conc. Trid. *sess. 25. cap. 7.* permissæ illa satis explicitè ibidem declaratur, hisce verbis: *Quod si quando Ecclesia Cathedralis aut Monasterii urgens necessitas, aut evidens utilitas postulet, Prælato dari Coadjutorem &c.* quæ necessitas, vel utilitas, licet sit loco causæ finalis principaliter, respectu adhibendi Coadjutoris, qui ejus onera exerceat in abstracto, & separatim à gratia super futura successione; nihilomi-

Div

nus

nus quia raro invenirentur personæ habi-
 les, idoneæ, & qualitatibus requisitis ador-
 natæ, quæ vellent tantum onus gratis sus-
 cipere; forsitan ut post obitum Coadju-
 ti, consumptosque labores in vinea Do-
 mini, in idoneis seu minus dignis, autho-
 ritate eorum, quibus Jus collationis, vel
 alterius dispositionis competeret, pro-
 movendis, cedere cogerentur; Concil.
 Trid. ad facilius obviandum necessitati
 Ecclesiæ, censuit non denegandam gra-
 tiam futuræ successionis per modum ac-
 cessionis, in compensam laborum. Vul-
 gati enim Juris est, rationem dispositionis
 principalis, locum habere, & facile tra-
 hi ad necessaria, multaque concedi per
 modum accessionis respectu principalis,
 quæ seorsim denegarentur. *L. 26. de ac-
 quir. rer. Domin.* Nilque æquius quam
 ut ille qui ex disquisitione Pontificia, vel
 alia legitima, est inventus aptus, onusque
 Prælati supplevit, etiam post illius obi-
 tum, cæteris præferatur, quamvis æque
 aut magis idoneis: sic ut in quantum fa-
 vor Coadjutoris, sit etiam pars causæ fi-
 nalis, non tamen alio modo, quam secun-
 dario, in ordine ad affecutionem princi-
 pa-

palis finis: ut scilicet attento senio, infirmitate aut impedimento coadjuti, vel alia quavis necessitate, aut utilitate, prospiciatur Ecclesiæ, ac subditorum salutem. *Put. lib. 2. decis. 98. & lib. 3. decis. 226. num. 13.*

XII. Causa autem finalis principalis, non tantummodò consideratur pro modo infirmitatis, senii, aut alterius impedimenti Coadjuti, nec enim Concil. Trid. taxativè aut dererminatè, sed generaliter loquitur: verùm etiam aliarum quarumcunque necessitatum, aut utilitatum ex quocunq; factò præterito vel futuro resultantium in damnum vel favorem Ecclesiæ; ita ut causæ motivæ, ob quas summus Pontifex coadjutorem perpetuum deputare solet, sint potissimùm, 1. senectus Episcopi 2. si damnum sede vacante possit imminere Ecclesiæ. 3. si per Coadjutoriam evitentur intestinæ divisiones & insidiæ vicinorum. 4. si Ecclesia per Coadjutorem sibi contra machinationes scutum, & contra injusta obtrectantium litigia, justitiæ promotionem acquirat. 5. ad conservandam religionem, & Ecclesiæ immunitatem, personasque Ecclesiasticas ab infidelium inju-

D v

riis

riis defendendas : hisce enim malis & periculis per Coadjutoriam cum futura successione obviatur, & securè provide- tur; dum sede postmodum vacante, præ- latura ipso jure & facto, absq; strepitu, dis- crimine, metu, vel scandalo, continuatur in Coadjutorem, huicque jus in re acqui- ritur, absq; eo, quod alio titulo, canoni- zatione gratiæ vel alio quovis, admi- niculo indigeat, quàm actu executivo, capiendo nimirum possessionem natura- lem.

XII. Ex dictis sequitur de substantiâ Coadjutoriæ esse, primò quod Coadjutus, cujus personæ per canonicam institutio- nem erat electa industria, non possit mu- nia & onera sibi suoque beneficio incum- bentia, præ senectute, vel infirmitate in- curabili, aut propter numerositatem po- puli, curæve gravitatem, seu negotiorum multitudinem, vel aliud quodvis justum impedimentum subire seu adimplere. Se- cundò, ut beneficium sit jurisdictionale, aut curatum, seu ad aliquam administrati- onem aut officium pro servitio Ecclesiæ, vel populi regimine obligans. Tertiò, quod

quod necessarium sit, vel utile futurum
Ecclesiæ aliquem deputari Coadjuto-
rem.

XIII. Quartò quod Coadjutor sit habi-
lis & idoneus ad supplendum defectum
Coadjuti; peragendumque munus bene-
ficio incumbens, habeatque actu, seu po-
tentiâ intra annum habiturus sit ætatem
& qualitatem in ipso Coadjuto de natura
beneficii, jure vel statuto, aut consuetudi-
ne requisitam. *Selva tract. de benef. part. 2.
quest. 4. num. 4. Rota divers. part. 3. decis.
347. num. 3.* Unde Coadjutor Episcopi de-
bet saltem infra annum attingere ætatem
30 annorum. completorum; quæ ætas se-
lecta videtur; quod Salvatorem nostrum
ea ætate baptizatum & concionatum fuis-
se legimus, *can. presbiter dist. 78.* Cæteri
verò Prælati, Abbates, Præpositi, Decani,
& alii jurisdictionem aut curam anima-
rum habentes, annum vigesimum quin-
tum, *c. cum incunctis. §. inferior de elect.
Conc. Trid. sess. 24. cap. de reform.* uti & Co-
adjutores Episcoporum in temporalibus,
ad exemplum tutoris. Sic etiam monia-
lis sufficienter qualificata, potest deputa-
ri in coadjutricem Abbatissæ vel Priorissæ.
cum

eum possit esse Abbattissa vel Priorissa. *Panorm. ad c. fin. x. de cler. egrot.* Cæterū unus Coadjutor non potest dari pluribus simul, sed successivè, *arg. cap. presenti 3. de offic. legati in 6.* quamvis duo Coadjutores dari possint uni clerico, quorum unus spiritualia alter temporalia administret, at tamen non nisi duo deputandi, *juxta gloss. ad cap. un. de cler. egrot. in 6. idque propter gravamina expensarum, ad quæ tenetur Ecclesia.*

XIV. Quinto requiritur, ut Coadjutor in personam Coadjutoris consentiat; alias gratia sit ipso Jure nulla propter metum captandæ vel desiderandæ mortis ejus; licet velint nonnulli, in casu incapacitatis consensûs, posse suppleri per testimonium vel litteras commendatitias Ordinarii, vel aliter judicio Ecclesiæ, super fidelitate & probitate Coadjutoris petiti, ipsiusque in prælatum affectione.

Sexto, in beneficiis & dignitatibus collativis requiritur consensus Ordinarii Collatoris & Patroni Laici: uti & in electivis consensus collegii seu capituli, quibus Papa non censetur, nec potest auferre Jus aut derogare, sub distinctione tamen *cap. 3. num. 7. & 9. tradita.* Septi-

Septimo, ut in præmissis interveniat summaria causæ cognitio coram Summo Pontifice, seu sacro Consistorio, vel sanctæ Sedis Legato. Quamvis enim textus Concil. Tridentini de Coadjutoria perpetua *sess. 25. cap. 7.* videatur de forma requirere cognitionem judicialem; tamen illa particula *diligenter*, non aliud vult, quam indagacionem & scrutacionem aliquam extrajudicialem causarum, vel necessitatis, vel utilitatis, utpote quod illa disquisitio judicialis pertineat dumtaxat ad contentiosa judicia; in gratiosis vero Principes contententur, moverique soleant informationibus & attestacionibus extrajudicialibus. *Innoc. inc. cum pridem numero. 9. in vers. indulgere. x. de renunciat.* quod satis comprobatur per complexum, & *qualitates concurrere certum sit*, quasi sufficiat quocumque modo Papam consistorialiter fieri certum & plene informatum. Requisita tamen cognitio, capienda videtur in pleno Consistorio propter arduitatem & momentum negotii. *arg. c. un. de elect. in 6. in princ.* uti tradit Flamin. Paris. *de resig. lib. 7. q. 20. num. 15.*

Ca-